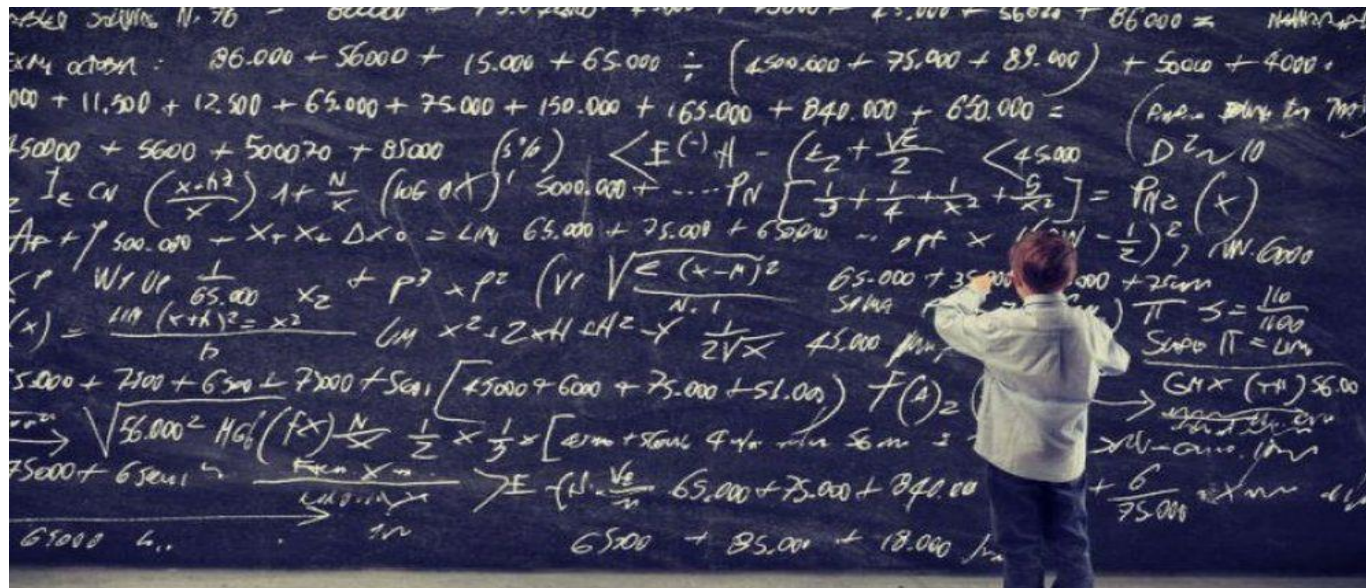

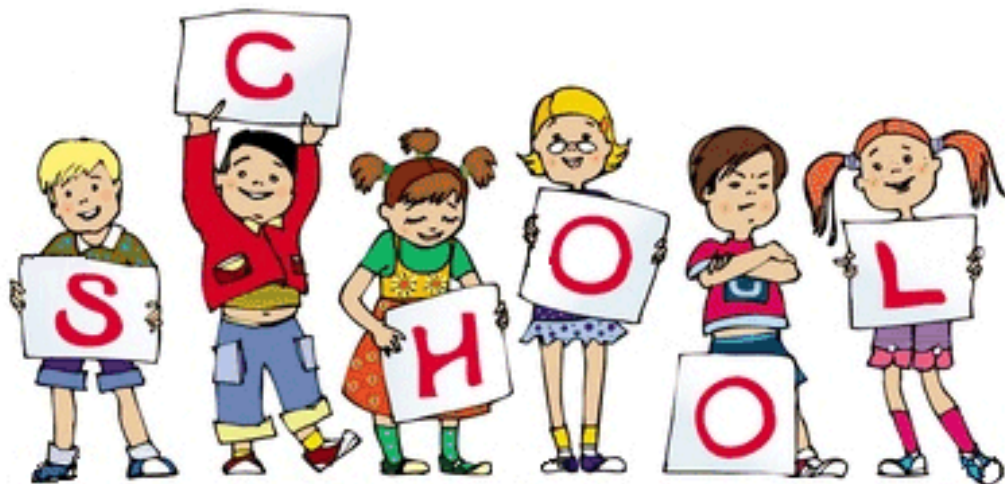

Εργασία για το μάθημα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
στα πλαίσια του ΜΔΕ Διδακτική της Βιολογίας

της φοιτήτριας Φωτεινής Λαγωνίκα
επιβλέπων Καθηγητής Χρήστος Ζάγκος

Δείκτης ευφυΐας και σχολική επίδοση

Εισαγωγή

- Η παραδοσιακή αντίληψη ερμηνεύει τη σχολική επιτυχία με τις εγγενείς νοητικές ικανότητες και την αποτυχία με την απουσία τους, δηλαδή θεωρεί ότι καλοί μαθητές είναι οι έξυπνοι και κακοί οι κουτοί.
- Η αντίληψη για το φυσικό χωρισμό των ανθρώπων σε έξυπνους και κουτούς, κρύβει μέσα της την ανομολόγητη αξιολόγηση των ικανοτήτων σε χειρωνακτικές και διανοητικές.
- Οι χειρωνακτικά εργαζόμενοι έχουν χαμηλότερες οικονομικές απολαβές και πολύ μικρότερο κοινωνικό κύρος σε σχέση με τους διανοητικά εργαζομένους.

Εισαγωγή

- Τα άτομα γεννιούνται προικισμένα από τη φύση είτε με διανοητικές είτε με χειρωνακτικές ικανότητες. Ο ιδιαίτερα προικισμένος νοητικά παρουσιάζει πλήρη ανικανότητα χειρωνακτική.
- Αστική αντίληψη γάλλων εγκυκλοπαιδιστών : οι άνθρωποι χαρακτηρίζονται από δύο ειδών ανισότητες, τις κοινωνικές και τις φυσικές. Κοινωνική δικαιοσύνη θα επιτευχθεί με την κατάργηση όλων των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων, ώστε οι φυσικές ανισότητες και μόνο να καθορίζουν την κοινωνική επιτυχία των ατόμων.

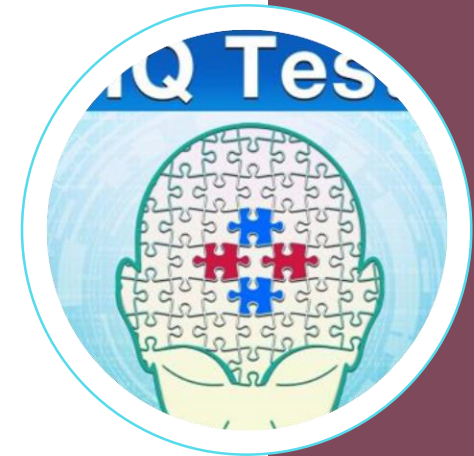
Η μέτρηση της ευφυΐας

- Η κατασκευή εργαλείων για τη μέτρησή της είναι γεγονός αρκετά πρόσφατο.
- Πρώτο τεστ νοημοσύνης στη Γαλλία το 1905 από το γάλλο ψυχολόγο Αλφρέντ Μπινέ.
- Από το 1916 χρησιμοποιήθηκε κυρίως στην αμερικανική κοινωνία. Τεράστιος αριθμός τέτοιων δοκιμασιών σιγά σιγά διαδόθηκαν και στην Ευρώπη

Τα συμπεράσματα γενικά

- Τα συμπεράσματα των δοκιμασιών νοημοσύνης είναι κοινά σε όλες τις εποχές και όλες τις χώρες.
- Η ευφυΐα, ή τουλάχιστον αυτό που οι δοκιμασίες θεωρούν και ονομάζουν ευφυΐα, εμφανίζεται παντού και πάντοτε, από το 1916 ως σήμερα, άνισα μοιρασμένη ανάλογα με τις κοινωνικές κατηγορίες.
- Τα άτομα από τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα εμφανίζονται με χαμηλότερο δείκτη νοημοσύνης από ό,τι τα άτομα που ανήκουν στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα. Με άλλα λόγια, οι δοκιμασίες νοημοσύνης αποδεικνύουν συστηματικά ότι οι φτωχοί είναι κουτοί και οι πλούσιοι έξυπνοι.

Τα συμπεράσματα στα παιδιά

Intelligence
Quotient

- Τα αποτελέσματα εμφανίζονται παρόμοια σε όλες τις ηλικίες. Τα παιδιά των χειρωνακτών αποδεικνύονται λιγότερο «έξυπνα», με λιγότερη περιέργεια, πολύ μικρότερη έφεση για μάθηση, χαμηλότερη αντιληπτική ικανότητα, μικρότερη αφομοιωτική ικανότητα.
- Πάντοτε σχεδόν, τα παιδιά των μη προνομιούχων κοινωνικών κατηγοριών παίρνουν στην πλειοψηφία τους πολύ χαμηλότερη βαθμολογία στις δοκιμασίες νοημοσύνης.
- Στη Γαλλία, π.χ., τρεις τεράστιες έρευνες, έγιναν η καθεμία με απόσταση μια δεκαετία από την άλλη: οι μαθητές χωρισμένοι σε τρεις μεγάλες κοινωνικές κατηγορίες, τα μεσαία στρώματα εμφανίζονται να έχουν «κανονική» ευφυΐα, τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα δείκτη ευφυΐας πάνω από το κανονικό και οι εργάτες - αγρότες κάτω από το κανονικό.

Λευκή και μαύρη φυλή

Αποδεικνύεται συστηματικά ότι οι μαύροι αμερικανοί έχουν χαμηλότερη νοημοσύνη από τους λευκούς. Τα στοιχεία για το θέμα αυτό στις ΗΠΑ είναι πάρα πολλά. Δημοσιεύματα της κρατικής στατιστικής υπηρεσίας, που περιέχουν τα αποτελέσματα της περίφημης εξέτασης που ονομάζεται Δοκιμασία Ικανότητας Ενόπλων Δυνάμεων. Κατατάσσει τους στρατεύσιμους, σε τέσσερις κατηγορίες (I, II, III, IV) κατά αξιολογική σειρά. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι μαύροι αμερικανοί βρίσκονται συστηματικά ως προς τη μεγάλη πλειοψηφία τους στις κατηγορίες III και IV, δηλαδή στις κατηγορίες της κατώτερης διανοητικής ικανότητας (Φραγκουδάκη, 1985).

Ερμηνεία δεδομένων και αξιολόγηση εργαλείων

- Η ερμηνεία εξαρτάται από τη μεθοδολογική προσέγγιση του ερευνητή. Παράδειγμα:
- Το περίφημο τεστ του Μπινέ έδωσε στη δεκαετία 1920-1930 τα ακόλουθα τρία αποτελέσματα
- (α) Ότι ο πληθυσμός των ΗΠΑ έχει κατά μέσο όρο δείκτη νοημοσύνης κατώτερο από το φυσιολογικό.
- (β) Ότι τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα έχουν κατά μέσο όρο χαμηλότερο δείκτη νοημοσύνης από τα ανώτερα.
- (γ) Ότι οι μετανάστες από την Αγγλία έχουν ψηλότερο κατά μέσο όρο Δείκτη νοημοσύνης από τους πολωνούς, ρώσους, εβραίους και ιταλούς μετανάστες.

Ερμηνεία δεδομένων και αξιολόγηση εργαλείων

- Τα συμπεράσματα αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν με δύο τρόπους:
- 1) Οι αμερικανοί πολίτες είναι κατά μέσο όρο κουτοί (κατώτερο Δ.Ν. από το «φυσιολογικό») και πάνω στο αξίωμα αυτό να οικοδομηθούν ερμηνείες ;;;
- 2) Να αναρωτηθεί ο αναγνώστης για την ακρίβεια και την αξία του εργαλείου μέτρησης ;;;
- Πώς ορίζεται και πώς μετριέται το «φυσιολογικό» επίπεδο νοημοσύνης; Μήπως το εργαλείο μέτρησης χωλαίνει;
- Οι άγγλοι μετανάστες είναι πολύ παλιότεροι στη χώρα, πολύ πιο ενσωματωμένοι στην αμερικανική κοινωνία πολιτισμικά και οικονομικά, γνωρίζουν την αγγλική γλώσσα (στην οποία γίνονται οι δοκιμασίες) πολύ καλύτερα κτλ.

Ερμηνεία δεδομένων και αξιολόγηση εργαλείων

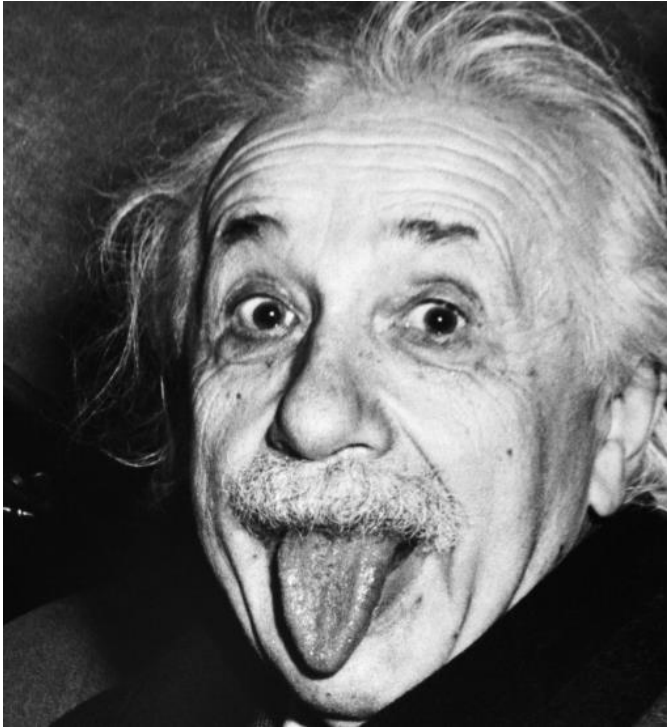
- Η προσέγγιση αυτή δεν οδηγεί μόνο στο συμπέρασμα ότι οι πολωνοί κτλ. μετανάστες δεν είναι πιο κουτοί από τους άγγλους μετανάστες, αλλά και στο συμπέρασμα ότι η δοκιμασία προφανώς μετράει άλλα χαρακτηριστικά από τη φυσική ευφυΐα.
- Παρά το γεγονός ότι τα αποτελέσματα στις δοκιμασίες νοημοσύνης προκαλούν αυτόματα την αμφιβολία για την ορθότητα τους, καθώς ο Θεός ή η φύση δεν είναι δυνατό να μοιράζουν στα άτομα την ευφυΐα με κριτήρια ταξικά, εθνικά και φυλετικά, υπήρξαν και υπάρχουν θεωρητικοί που στηρίχτηκαν στα αριθμητικά αυτά δεδομένα και αποφάνθηκαν για «τις φυσικές και πνευματικές ανεπάρκειες των ανειδίκευτων χειρωνακτών στη Γαλλία», για τη χαμηλότερη διανοητική ικανότητα της μαύρης φυλής στις ΗΠΑ και άλλα πολλά (Φραγκουδάκη, 1985)

Αμφισβητήσεις

- Οι δοκιμασίες νοημοσύνης μετρούν ορισμένες ικανότητες κοινωνικά καθορισμένες, που το άτομο αποκτάει από την εμπειρία, άρα δε μετρούν κάποιες εγγενείς και φυσικές ικανότητες. Ο Μπινέ ο ίδιος είχε πει ότι η ευφυΐα αναπτύσσεται με την πρακτική άσκηση της.
- Γάλλος κοινωνιολόγος Μισέλ Τορτ: οι δοκιμασίες μετρούν χαρακτηριστικά συμπεριφοράς κεκτημένης από το κοινωνικό περιβάλλον .
- Η ευφυΐα δεν είναι αντικειμενικά μετρήσιμη και αυτόνομα υπαρκτή. Οι δοκιμασίες μετρούν την ευφυΐα χρησιμοποιώντας σαν κριτήριο την προκατασκευασμένη αντίληψη για το τι είναι η ευφυΐα που έχουν στο μυαλό τους οι ψυχολόγοι κατασκευαστές των δοκιμασιών.
- Κοινωνική επίπτωσή της «βαθμολογίας» των ατόμων μ' ένα δείκτη ευφυΐας.

Αμφισβητήσεις

- Οι δοκιμασίες περιέχουν μια αντίληψη υπερβολικά στενή για τις ανθρώπινες ικανότητες, τις περιορίζουν σε ορισμένες δεξιότητες, που καθόλου δεν εξαντλούν την ανθρώπινη δημιουργικότητα. Επιπλέον, περιέχουν μια ακραία μηχανιστική αντίληψη για την αξιολόγηση του κάθε ανθρώπου, σαν να μπορούσαν οι ικανότητές του να συνοψιστούν στην απάντηση σε ορισμένες ασκήσεις.
- Οι δοκιμασίες είναι ενδεχομένως χρήσιμες για να πιστοποιούν το επίπεδο σχολικής ικανότητας σε μια στιγμή, αλλά δεν είναι καθόλου κατάλληλες για να προβλέψουν την εξέλιξη των ικανοτήτων, επομένως δεν έχουν καμιά αξία για τη γενική νοητική ικανότητα των ατόμων.

Η «φυσική» ευφυΐα

Η ανθρώπινη ευφυΐα είναι πολύ δύσκολο να περιγραφεί. Δεν είναι τυχαίο ότι κανείς πειστικός και πλήρης ορισμός της δεν έχει δοθεί.

Με τα ως τώρα επιστημονικά δεδομένα, για την ευφυΐα γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Από τη γενετική :

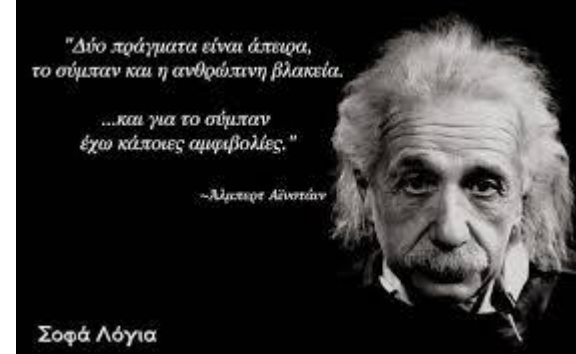
- (α) ότι οι ανθρώπινες νοητικές ικανότητες προσδιορίζονται ως έναν άγνωστο βαθμό από τον κληρονομικό παράγοντα,
- (β) ότι προσδιορίζονται επίσης από πολλούς περίπλοκους και ισχυρούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, και
- (γ) ότι είναι δυνατότητες σε άπειρο βαθμό προσαρμόσιμες στο φυσικό και το κοινωνικό περιβάλλον και σε επίσης άπειρο βαθμό εξελίξιμες.

Από τις κοινωνικές επιστήμες :

- (α) ότι ο ορισμός της ευφυΐας έχει κοινωνική και πολιτισμική προέλευση και διάσταση,
- (β) ότι οι μορφωτικές επιδράσεις και η εκπαίδευση επηρεάζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη της ικανότητας που ο δυτικός πολιτισμός ονομάζει «ευφυΐα»,
- (γ) ότι η κοινωνική ανισότητα είναι υπεύθυνη για την άνιση κατανομή της ικανότητας αυτής στα άτομα και
- (δ) ότι η εξέλιξη και βελτίωση των οικονομικών, κοινωνικών και μορφωτικών συνθηκών αναπτύσσει τις επιδόσεις των ατόμων που αποκαλούνται «ευφυΐα».

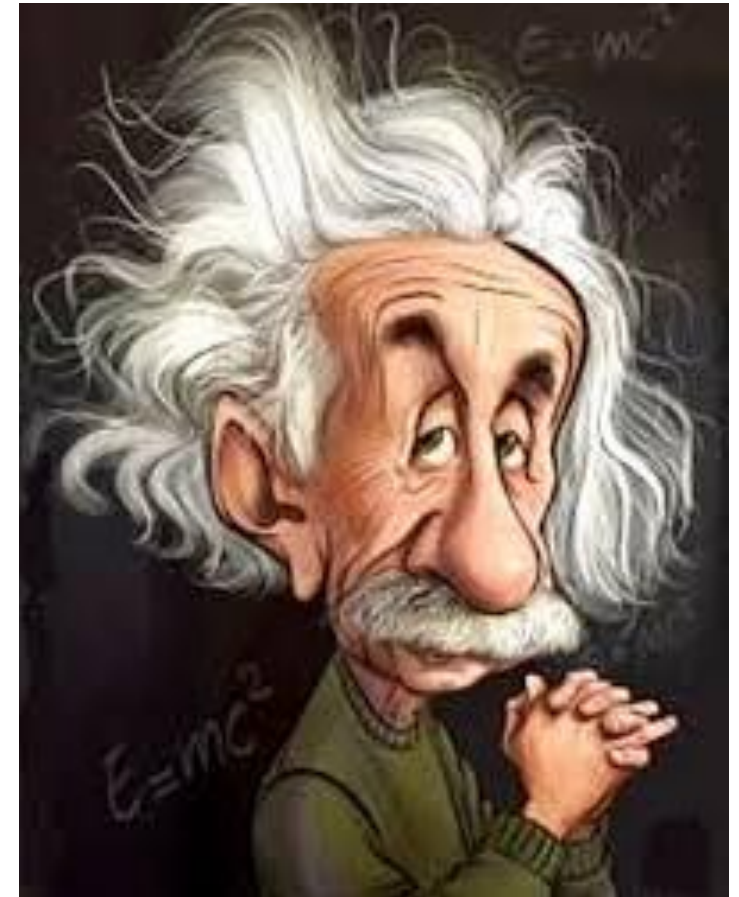
Η «φυσική» ευφυΐα

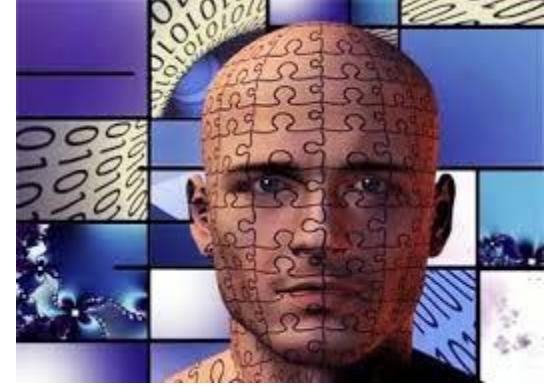

- Ο Γάλλος νομπελίστας γενετιστής Albert Jacquard εξέφρασε με σαφήνεια την άποψη ότι συνιστά λανθασμένη και άτοπη τακτική η κατάταξη των ατόμων σε περισσότερο ή λιγότερο έξυπνους με γνώμονα των ατομικό δείκτη ευφυΐας
- Παράλληλα επεσήμανε πως όλοι οι άνθρωποι συλλήβδην έχουν το εγγενές ποσοστό ευφυΐας για να ολοκληρώσουν με επιτυχία τις σπουδές τους μέχρι και το επίπεδο της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Jacquard, 1983).
- Η ευφυΐα αποτελεί συνάρτηση ποικίλων παραγόντων. Είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας τριών πηγών, – των γονιδίων, του περιβάλλοντος και της «συλλογικής κοινωνικής μνήμης» που συμπληρώνονται από την «αυτοοργανωτική δύναμη του ατόμου». Άλλωστε, όπως επισήμανε και ο Ζαν Πολ Σαρτρ: «κάθε άνθρωπος είναι φτιαγμένος από όλους τους ανθρώπους».

Η Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης - Συμπεράσματα

- Η Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης προέκυψε τη δεκαετία του 1950 ως κλάδος των κοινωνικών επιστημών.
- Στα πλαίσια της προσπάθειας θεμελίωσης ενός δίκαιου εκπαιδευτικού συστήματος ανέτρεψε τα δεδομένα αναφορικά με τις απόψεις που ανήγαγαν την άνιση σχολική επίδοση και τη σχολική αποτυχία σε ατομικά αίτια, που σχετίζονται με το δείκτη νοημοσύνης (Φραγκουδάκη, 2001). Αντίθετα, σύνδεσε το φαινόμενο αυτό με κοινωνικά αίτια, που αφορούν τις διακρίσεις που θεσμοθετημένα αναπαράγει η εκπαίδευση και σχετίζονται με την προώθηση των παιδιών των ανώτερων κοινωνικά στρωμάτων.

Η Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης - Συμπεράσματα

- Τα τεστ ευφυΐας που εφαρμόστηκαν στις Η.Π.Α. και σε πολλές δυτικοευρωπαϊκές χώρες προκειμένου να μετρηθεί ο Δείκτης Νοημοσύνης των μαθητών και να διαιρεθούν σε δυνάμει χειρώνακτες ή διανοούμενους ήταν εσφαλμένα και άνισα· οργανώθηκαν με κριτήρια που ευνοούσαν την κουλτούρα της Δυτικής Αστικής τάξης και συνεπώς αδικούσαν τις υπόλοιπες, αναπαράγοντας κοινωνικές προκαταλήψεις που οδήγησαν σε ανισότητες και στο πλαίσιο της σχολικής εκπαίδευσης. Συνεπώς, τα αίτια της άνισης σχολικής επίδοσης δεν ανάγονται σε επίπεδο ατομικό, αλλά κυρίως κοινωνικό.
- Γίνεται, επομένως, αντιληπτό ότι η μοναδικότητα και πολυπλοκότητα κάθε ανθρώπου καθιστά αδύνατη την απόλυτη κατάταξή του σε ένα αυστηρά προσδιορισμένο πρότυπο ευφυΐας, αφού σαφώς και αυτή δεν μπορεί να μετρηθεί με ακρίβεια.

Your IQ is:

Ευχαριστώ για την υπομονή σας!!!

